

پهروورده و لیدان و کاریگری له ژینگه و کومه لگه

جلال جهرجیس جبه *

درونزنانان دهلین خودی پهروورده وهکو کوتان له مرؤف دهریت بق پاراستنی له ناوخوشی. نهخوشیه که ی چاره سهر ناکات، بهلام پیشی لیدهگریته وهلیناگریته نهخوشیه که له ناو له شی بلاو بیتهوه میکروبه که تهشه نه بکا. کاتیک شو دهریزه دهریتته قوتابی یامندال پیش شووهی تووشی نهخوشیه کومه لایه تیهکان یان سیاسیهکان بیت، له ریگه ی شو فهرهنگه پهروورده ییهوه وهبمیشکیکی گهشاوه پهروورده ی دهکی.

ناتوانی به عقل و هوشیاریکی نوچ مامه له لهگه له شو دونهیا داخراوه بکاو تووشی لادان دهریت و متمانه به خوی و دهوروبه یی نامینی و کیشی بق پیدا دهبی . شو توانایه که له ناوهوه هستی پیدهکا له گه لمملانیبه که له نیوان خوی و دهوروبه یی دروست دهکات.

بهسنووری نازادیهکانی. نیست زانستهکان دهریسهلمینن کهوا مندال تهناهنه له کاتی له دایکونیشداشت فیر دهریت له کاتهی لهناوسکی دایه، لهبهرتهوه گرنگه تهناهنه ژن که بارداریشه له ژینگه یهکی تهندروست بیت ههول بدریت کهمتر خه م بخوات لهو شتانه ی دهوروبه یی، ستریژ بق شو منداله دروست نهکات که له سکیدیاه، خواردنی باش بخوات، چونکه کاریگری دهکاته سهر ژینگه ی شو منداله لهناوسکی، لهپاش له دایکونوی له کاتهی دپته دونهیاوه خانه ی میثک دروست دهکات، په یوهندیهکانی له نیوان شو خانانه میثک دروست دهکات.

بواری شووهی بق برخسیت که ههر لهو روژه ی دپته قوتابخانهو له کاتی باخچه ی ساوایانیش روو بهرووی جوړه رهخاریکی ماموستاو دهوروبه یی دهریت. که خوشهویستی فیر بگریته . نهک لیدریت، چونکه ماموستا که خوشهویستی فیری قوتابی دهکات په یوهندیکی پته و له نیوان خوی قوتابی دروست دهکات. بهلکو شو قوتابیه ش فیردهکات چون خوشهویستی وریزهوه لهگه ل دهوروشتی خوی رهفتار بکات.

پهروورده له قوتابخانهکان بهشیکه له کومه ل، کومه ل بهشیک نیه له پهروورده . شو ماموستایه ی که بهشپوهیکی نوچ مؤدرین پهروورده نهکراوه، له ژیر کاریگری ههمان نهریته نیگه تیغهکانی کومه ل، که دهچپته قوتابخانه ش شوونهریته له گه ل خویدا دهبات و بهشپوهیکی نیگه تیغانه رهفتار لهگه ل قوتابی دهکات، دهریت دایک و باوکیش هوشیار بکه نیوه و نه رکهکانیان دیار بگریته له بهرانبه ر مندالهکانیان . به ناموژگری نهک به دارو توندوتیژی. دهبی هه ندیک شت له ناژول (حیوان) فیر بین که چون بیچوهوکانی خویان بهخپودهکن بق قونانیک ههرچی له دستیان بیت دهیکه ن شو م بیچوهه پیدهگه ی بن و فیری دهکن چون راوبکات یان بفریت یان مهله بکات. تاکو دهکوتیه سهریپی خوی بهرپرسیار دهبی له ژیانی خوی . به هیوای سهرکهوتن بق هه موو لایهک

* ماموستای سوزکی سهرتایی

لیزه پرسپار دهریت و دهلین، توندو تیژی ولیدان له کوپوه هاتوه؟ بق چ مه بهستیکه؟ دواچار بق چی کوتابی پنیایه؟ ئایا پرسپکی هه تا هه تایه، یاهر دهریت له شوینیکدا کوتابی پنیایه. هه مانه و چه ندین پرسپاری تر دپته ناروه. ههر مرؤفیک له سهرهتای دهسپیکردنی ژیانی پیوسته به جوړیک پهروورده بگریته که دوا روژ له ناو کومه لگا مرؤفیکی سهرکهوتوی لیده ریچت.

تاکو شو هوشیاریه ی له لا پیدا ده بیت بق خوی وشو کومه له ی تیدا ده ژیت بهلام لایه نی لیدان واته چه وسانه وه، واته ناشارستانیه، کهتو له مرؤفیک دهده ی شو مرؤفه دهسکینیه وه، چونکه بیریژی له بهرانبه ر دهکیته. بهلکو هه کاریگریکی سایکولوژی خولی لهسهر شو مرؤفه دهریت . ریگه له پیشگرتن و گه شانه وهی میثکی شو مرؤفه دهریت وای لیدیت له کومه لگه یهکی داخراو دا بژیت و

له کاتیک دهوروبه ریش ریگا نادات ههستهکانی خوی وهکو پیویست به نازادی دهریگریته، لهدهر نهجامدا دهریتته هو ی شووهی به جوړیکی دیکه شو غهریزه وههست و نهسته ی خویان له ژیره وه بهشپوهیکی ناروه نا نه خلاق ی بهرجهسته بکن. کومه لگای داخراو بق خوی لادهره پیش شووهی لادان دروست بکات. ههرهک کوره دهستی کوره بگری وایه دهره ندهامی باش نیه. مندال که له دایک دهریت وهکو بوویکی ناسک دپته دونهیا و له پرؤسه ی گه شه کردنیشدا دهبی پهروورده بگریته، دهبی راهیگریته بهرکهکانی و بهرپرسیاره تیهکانی،

پهروورده کردنی مندال له لایه نی بایولوژییه وه که دپته دونهیا، توده بیت پهروورده ی بکه ی نهک ههر بق لایه نه کولتوریه که ش. هیواش لایه نی روچیش له ناو دروست بگریته، شو په یوهندیه روچانیه ته مه به ستم مزه هییه که نیه، بهشپوهیکی تهندروستی پهروورده بگریته . مندال دهریت

پهروورده کردنی مندال له لایه نی توده بیت پهروورده ی بکه ی نهک ههر بق لایه نه کولتوریه که ش. هیواش لایه نی روچیش له ناو دروست بگریته، شو په یوهندیه روچانیه ته مه به ستم مزه هییه که نیه، بهشپوهیکی تهندروستی پهروورده بگریته . مندال دهریت

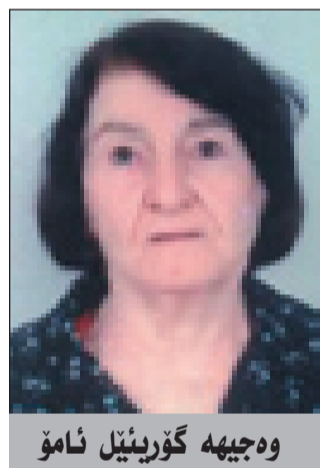
پهروورده کردنی مندال له لایه نی توده بیت پهروورده ی بکه ی نهک ههر بق لایه نه کولتوریه که ش. هیواش لایه نی روچیش له ناو دروست بگریته، شو په یوهندیه روچانیه ته مه به ستم مزه هییه که نیه، بهشپوهیکی تهندروستی پهروورده بگریته . مندال دهریت

به بونه ی (۸) ئادار

ماموستایانی خانه نشینکراوی ئافرهتان ریزیان لیئرا

ئا / سهاب شامیا

به بونه ی (۸) ئادار روژی جیهانی ئافرهتان، سهنه تری (WSDC) بق په ره پیدانی به هره ی ئافرهتان به هه ماهه نگی یه کیتی ماموستایانی کوردستان، لقی هه ولیر، له رپوره سمیکي شکو داردا ئیواره ی روژی چوارشه ممه ریگه وتی ۲/۱۲ له هو لی نیوستی سازکرا، به ناماده بوونی به ریز عه فغان نه قشبه ندی جیگری سهرؤکی (ی - م - ک) و ماموستا کمال حمد، سهرؤکی لقی هه ولیری (ی - م - ک) و که سایه تی ئایینی و پهروورده یی ماموستا مه لا بشیر و ژماره یه که له ندهامانی لق ناماده ی بوون.

وهجیهه گوریبیل ناموو

ریز له (۲۹) ماموستای ئافرهتی خانه نشین کرا که سهرده مانیک پیشروه و پیشه نگی پهروورده و

ماری توما پهاتی

زانست بووینه له شاری هه ولیر و عه نکاوا، چه ندین نوه لهسهر دهستیان پیگه یشتون، چرای

ندیون دهرمان خه مو

نه کوژاوه و میژووی گه شاوهی رهوشی پهروورده و پرؤسه ی فیرکن بووینه، ههر بهم بق نوه یه ریزگرتنه.

بروانامه ی ریزلیئانیا ن به به ریزیان پیشکesh کرا. شایانی باسه (۳) ماموستای ئافرهتی خانه نشین کراوی ناحیه ی عه نکاوا شو ریزلیئانه ی گرتوه که شایه نی شو ریزلیئانه، ماموستا ماری توما پتی ماموستا وهجیهه گوریبیل ناموو، ئدیون دهرمان خه مو، شو ماموستا و دلسوز و خزمه تگوزارانه ی که ههر یه که یان زیاتر له (۳۰) سال خزمه تی پرؤسه ی پهروورده و فیرکردنیا ن کردوه و لهم دوا ییه داخانیشینکراون. ماموستایانی خانه نشینکراو به پیوا ئافرهت شایه نی زور له وه زیاترن، هیوادارین له سالانی داهاتوو یه کیتی ماموستایانی کوردستان به ئاهه نگی خنجیلانه ریز له و پوله ماموستا خانه نشینکراوهکان بگری و خه لات بویان پیشکesh بگری وهک ریزلیئانیک که شایسته شو ریزگرتنه.

جه ژنی نهو روژ پیرؤزیته

به بونه ی یادهکانی ئادار و جه ژنی نهو روژ گهرترین پیرؤزیایی ئاراسته ی سهرجه م که لانی کوردستان دهکن به تاییبه تی گه لی کوردی تیکوشه ر، هیوادارین سالی تازده ی کورد سالی ئاشتی وته بایی وپته و کردنی پیگه وه ژیانی برایانه بیت له نیوان گشت پیگهاته نه ته وه ییهکان له سایه ی نه زمونی دیمو کراسی وفیدرالی کوردستان.

دوو باره جه ژنی نهو روژ پیرؤزیته

کومه لهی رؤشنییری که لدان / عه نکاوا

کاتیش بهرلهمانی کوردستان شو بریاره ی چه سپاندوه و په ریره ی دهکات. که چی له کومه لگه ی کوردهواری ئیمه دا شو دیارده یی ژن کوشتن شو مرؤ له هه موو سهرده مانیک زیاتر په ره ی سهندوه و هه ندیک جارنه وهنده به شینوازی ناشیرین شو کار نهجام دهریت که کومه لگه ی تیا شه رمه زارده بیت، وای لی هاتوه شو به سه رهاتانه ی ژنان و شو گرفت و کیشانه بینه چیروک و له هه رناوچه یهک جوړه شینوازیکی کوشتن وشه شکه نجه دان و بز کردنی ژنان به جوړیک نهجام دهریت که به راستی شه رمه زاره بق شو دواکه وتویه ی که لهم کومه لگه یه دا نهجام دهریت و مافی رهوای ژنان پیشیل دهریت و ناوژراندنی بق خیزان و کومه لگه دروست دهکات. دیاره نیستا حکوموتی ههریمی کوردستان له هو لی شو دایه که سنووریک بق شو دیارده دزیوو ناشیرینه دابنیت، وهنومیده وارم ریکخراوهکانی ئافرهت ژنانیش له ئاست داخواریو مافه رواکانی خویان بی دنگ نه بن و شو کاره ناشیرینه دهره ق به ئافرهتان و ژنان ریسواو محکوم بکن.

به بونه ی (۸) ی ئادار جه ژنی ئافرهتانی جیهانی دهر باره کیشی ئافرهتان و ژنان

جه میل عیسا

کیشه بیت. ئیمه نه زانین که ریکخراوه کانی ژنان و ئافرهتان ههنگاوی باشیان ناوه بق به دهنگه وه هاتنیا ن و ئاراسته بوون بق به شداریکردنی کردتیا ن له فرمانگو بهرله مان ودهسه لاتی حکومی دا بهلام به داخه وه شو مرؤ زیاتر له هه موو کاتیک چاره نوسی ژنان بهر و پیشیل کردن و نه شکه نجه دان دهروات شویش لایه نی کومه لایه تی یه که هوای لی کردوه نازادیهکانی ژنان زهوت بکات . زور جارله سهر به یهک گه یشتنی کوروکچی، و دیاره رگرتنی گولیکی سور به بونه ی فالنتیا ن تووشی لیدان و کوشتن دهبن. چاچ جای شووهی که دلداری و خوشهویستی و دؤستایه تی وهیان هه ندیک جار موبایل و قسه کردن هه موو شوونه کاری کردو ته سهرکومه لگه ی باوک سالاری، کومه لگه ی پیوان که هه میان پی قبول نهگریته و دهکونه شک و

کیشه بیت. ئیمه نه زانین که ریکخراوه کانی ژنان و ئافرهتان ههنگاوی باشیان ناوه بق به دهنگه وه هاتنیا ن و ئاراسته بوون بق به شداریکردنی کردتیا ن له فرمانگو بهرله مان ودهسه لاتی حکومی دا بهلام به داخه وه شو مرؤ زیاتر له هه موو کاتیک چاره نوسی ژنان بهر و پیشیل کردن و نه شکه نجه دان دهروات شویش لایه نی کومه لایه تی یه که هوای لی کردوه نازادیهکانی ژنان زهوت بکات . زور جارله سهر به یهک گه یشتنی کوروکچی، و دیاره رگرتنی گولیکی سور به بونه ی فالنتیا ن تووشی لیدان و کوشتن دهبن. چاچ جای شووهی که دلداری و خوشهویستی و دؤستایه تی وهیان هه ندیک جار موبایل و قسه کردن هه موو شوونه کاری کردو ته سهرکومه لگه ی باوک سالاری، کومه لگه ی پیوان که هه میان پی قبول نهگریته و دهکونه شک و

بو دزی بی باک

ماموستا عدنان

بی سهر شوین بی بزری لیمان... نه علهت لیبی له لای هه مومان!! وهک خواو. که لان دهکن له شیتان. شو دزی جادوگر بق . چ. وا. بی باکی؟ گیان له سهر دهستی . بق مهرامی خوت! ناپرسی له کس. خزمو وگه لو هوژ! له شو ی تاریک به تنیا ماوی! دهرهت وهرگری بگه یته مهرام دزینی... دهست و په نجه ی پیت . بکه یته خه نه قور بگه یته سهرخوت . . لهم سات و دمه چونکه روژی دی دهکویه داوی نهجات. نابی لهم قورو پیس ئاوی دهکویه دهست هه قو عدالهت نامینی خه نه!! بق په نجه ی . دهست وپی ریسوا ی روژانی. رابردووت دهبی بی عقل و نه قام . بی دین وئیمان کواخو خیزان. کوا ره فقا نته؟ ههر خوت به تنیا . له ژوری زیندان جهللات میوانت به تاقی تنیا و سهر شور کهس. نایه ته لات لیت بکا سلاو فریات. بکه وی به نانو ئاوی!! یان. رزگارکات له دهستی جهلات له نه فره تی میژوو له . ئاه!! هه ژار . له نه فره تی میژوو له . ئاه!! هه ژار .

دهک دهست بشکی زمانت لال بی! نینوکی په نجهت هه لوهری وهک که لا ریزان .. ی بکهویته . جی . وهک پیری په که وتوه شه له ل. ناله نالت بی . وهک سهگی لیدراو. کهوته ناو تهل خورا . رووره شت. کا وهک قیری شه قام شه رمه زار ببی. له بهر دم دادکا دایم مل که چ بیت . له بهر دم جه لاد... بی هاوری و دؤست بی !! بی خاو خیزان!! مال ومنا لت!! هوژو خزمانت!! نهکونه فریات - نه باده بیانکی گرفتار